

**Hankesuunnitelma
Arjen turva ja yhteiset tilat
Pohjois-Savossa
1.6.2021-30.9.2023**

Sisällysluettelo

1	HANKKEEN JULKINEN KUVAUS TAI TIIVISTELMÄ	4
2	HAKIJAN ESITTELY	4
3	HANKKEEN TAUSTA JA TARVE	5
4	KOHDERYHMÄ JA HYÖDYNSAAJAT	6
5	TOIMINTA-ALUE	6
6	HANKKEEN AIKATAULU	6
7	HANKKEEN TAVOITTEET	6
7.1	Tavoitteet.....	6
7.2	Määrälliset tavoitteet.....	7
8	HANKKEEN TOIMENPITEET JA TOTEUTUSTAPA	8
8.1	Toteutustapa	8
8.2	Toimenpiteiden aikataulutus.....	8
8.3	Toiminnan sisältö ja toteutus	9
8.4	Kyläturvallisuuden osion sisältö ja toteutus	9
8.5	Yhteiset tilat sisältö ja toteutus.....	11
8.6	Tulokset ja vaikutukset.....	13
8.7	Arviointi ja palautteen kerääminen.....	13
9	HANKKEEN HENKILÖSTÖ	14
9.1	Kyläturvakoordinaattori	14
9.2	Kyläkoordinaattori	14
9.3	Kyläasiamies.....	14
10	HANKKEEN KUSTANNUSARVIO	15
11	HANKKEEN TIEDOTTAMINEN JA VIESTINTÄ	15
12	HANKKEEN RAPORTOINTI	16
12.1	Dokumentointi	16
12.2	Verkostoryhmä ja ydinryhmä työntekijöiden tueksi.....	16
13	YHTEYS MUIHIN STRATEGIOIHIN	17
13.1	Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 toteuttaminen	17
13.2	Pohjois-Savon Maaseudun kehittämissuunnitelma 2014–2020 Rajattomien mahdollisuuksien maaseutu.....	17
13.3	Harvaan asuttujen alueiden turvallisuus 2020 ja toimenpidesuosituksien / Sisäministeriö.....	17
13.4	Turvallisuutta kaikkialla – paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset / Valtioneuvosto, Sisäministeriö.....	18
13.5	Paikallisuudella paremmaksi Paikallisen kehittämisen ohjelma vuosille 2021–2024	18
14	YHTEYS MUIHIN HANKKEISIIN JA TOIMIJOIHIN	18
14.1	Pohjois-Savon Pelastuslaitos (ok)	19
14.2	Pohjois-Savon Pelastusalan Liitto ry (ok)	19
14.3	Kyläturvallisuus 2025 / Suomen Kylät ry (ok)	19
14.4	Kokoontumistilojen selvityshanke Ylä-Savossa / Kehittämissyhdystys Ylä-Savon Veturi ry (ok)	19

14.5	Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu (Vapepa verkosto Pohjois-Savossa)	19
14.6	Maatilojen varautumisen työkalut (Maavara) -hanke/ Savonia-ammattikorkeakoulu.....	20
14.7	Kyläturvallisuus-hanke / Nilsin Pitäjäraati.....	20
15	HANKKEEN RISKIT.....	20
16	LOPUKSI / HANKKEEN JÄLKEEN	21

1 HANKKEEN JULKINEN KUVAUS TAI TIIVISTELMÄ

Arjen turva ja yhteiset tilat -hankkeen tavoitteena on maaseutualuiden ja kyläturvallisuuden kehittäminen sekä kyläturvaryhmien kokoaminen sekä kartoittaa kylien yhteiset tilat ja koota tiedot yhteistä esitettä ja karttaa varten. Hanke edistää kyläturvallisuutta lisäämällä asukkaiden omatoimista varautumista ja yhteistyötä kyläturvallisuuden ja asukkaiden turvallisen arjen lisäämiseksi. Hanke nostaa kylien yhteiset tilat esille ja luo näin uutta toimintaa tiloille ja vahvistaa maaseudun yhteisöllisten tilojen käyttämistä.

Hankkeen kohderyhmänä ovat maaseudun vakituiset- ja kesäasukkaat sekä kylä- ja asukastoimijat ja muut yhdistystoimijat Pohjois-Savon maaseutualueilla. Yhteistyötä tehdään laajasti niin viranomaisten kuin muiden maaseudun yhdistys- ja järjestötoimijoiden kanssa sekä eri turvallisuustoimijoiden kanssa.

Hankkeen myötä maaseudun asukkaiden turvallisuuden tunne ja omat valmiudet turvallisuuden ylläpitämiseen ja varautumiseen lisääntyvät. Kylät saavat omille alueilleen kyläturvaryhmiä, jotka toimivat yhdessä Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kanssa. Syntyy tiiviimpi verkosto kyläturvallisuuden edistämiseen niin viranomaisten, kuntien kuin muiden järjestöjen kanssa. Hankkeessa aktivoidaan ja innostetaan kylätoimijoita omien tilojen esille tuomiseen sekä kannustetaan löytämään uudenlaisia ratkaisuja yhteisöllisten tilojen käyttämiseen ja investointien tekemiseen.

Hankkeen toteuttamiseen haetaan tukea maaseuturahastosta ja hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toimenpidettä 7.4 Paikallisten palvelujen kehittäminen sekä tukee Pohjois-Savon alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitetta Maaseudun kestävä aluerakenne.

2 HAKIJAN ESITTELY

Pohjois-Savon Kylät ry on maakunnallinen kyläyhdistys, joka toimii kylien ja asuinalueiden yhteenliittymänä, edunvalvojana ja kylätoiminnan edistäjänä. Pohjois-Savon Kylät ry on perustettu vuonna 1993. Pohjois-Savon Kylät on Suomen Kylät ry:n jäsenjärjestö. Pohjois-Savon Kylät ry:llä on resurssi ja osaaminen lähteä toteuttamaan hanketta yhdessä kylien ja hankkeen yhteistyötahojen kanssa. Pohjois-Savon Kylät ry:llä on kokemusta erikokoisten hankkeiden hallinnoinnista sekä verkostoyhteistyöstä, jota tässä hankkeessa tarvitaan. Pohjois-Savon Kylät ry:llä on parhaat mahdolliset kontaktit kylien kautta tavoittaa maaseudun asukkaat sekä kylien yhteyshenkilöt sekä tulevat kyläturvaryhmäläiset. Kylien yhteisten tilojen osalta on vanha yhteistyö jo kylätalojen kanssa ja tätä voidaan laajentaa muihin yhteisiin tiloihin ylläpitäviin yhdistyksiin. Yhdistyksellä on varattu väliaikaisrahoitusta omasta pääomasta ja sitä voidaan tarpeen mukaan hankkia lisää Suomen Kylät ry:n kautta.

Pohjois-Savon Kylät ry:llä on 10 jäseninen hallitus. Pohjois-Savon Kylät ry:n jäseniä voivat olla kylä- ja asukas-yhdistykset tai muu vastaava yhdistys, yksityiset henkilöjäsenet sekä kannattajajäsenet. Vuonna 2020 yhdistyksellä oli yhteensä 81 jäsentä, joista 63 yhdistysjäsentä, 16 henkilöjäsentä ja 2 kannattajajäsentä.

Pohjois-Savon Kylät ry 1070190-0
Isoharjantie 8, 7100 Siilinjärvi
www.pohjois-savonkylat.fi

Puheenjohtaja Eila Tolppanen
eila.tolppanen@hotmail.com 040 571 3814

Hankkeen sisällöstä vastaava yhteyshenkilö

Merja Kaija
merja.kaija@pohjois-savonkylat.fi 045 179 1070

3 HANKKEEN TAUSTA JA TARVE

Kyläturvallisuuden ja kylän yhteisiin tiloihin liittyvän hankkeen tarve on tullut esille monilta tahoilta (maaseudun asukkailta, viranomaisilta, kuntien edustajilta). Havainnoimme aiheen tarpeellisuuden aikaisempien hankkeiden sekä kylän toimijoille suunnattujen kyselyiden yhteydessä.

Asukkaiden turvallisuuteen vaikuttavat maaseutukylillä todella monet tekijät, sillä viranomaiset ja apu ovat kaukana. Välimatkat ovat pitkät ja ”vasteajat” saapua paikalle ovat jopa yli tunnin, lisäksi avun saamista hidastaa huonokuntoinen tiestömme. Harvaanasutun maaseudun asukkaan näkökulmasta pelastuslaitoksen toimipisteet ovat harvassa ja poliisien toimipisteet vielä harvemmassa, tämän takia arjen häiriötilanteissa avun saaminen kestää. Kylien omatoimisen turvallisuuden lisäämistä puoltavat lisääntyneet voimakkaat luonnonilmiöt ja ääriolosuhteet. Luonnonilmiöiden myötä syntyy niin kesällä kuin talvella myrskyjä ja tuulituhoja sekä kuivuu- den takia syttyviä metsäpaloja. Ääriolosuhteiden takia syntyneitä häiriötilanteita ovat pitkät sähkö- tai vesikatkot ja teille kaatuneet puut. Jokaisen on pystyttävä itse toimimaan ja varautumaan sekä antamaan apua naapureille ja lähiyhteisölle. Viranomaiset eivät pitkittyneissä tilanteissa ehdi apuun maaseudulle, harvaan- asutusta maaseudusta puhumattakaan.

Tarvetta avunantamiseen naapureille ja läheisille lisää ikääntyneiden määrän kasvaminen Pohjois-Savossa. Väestöennusteiden mukaan huoltosuhde on kasvamassa kovaa vauhtia ja vanhusväestön osuus nousee koko ajan. Kylillä, joissa asuu paljon ikäihmisiä, tarvitaan uudenlaisia muotoja asukkaiden turvallisuuden takaamiseksi. Tarvitaan uudenlaisia keinoja auttaa kylien asukkaita häiriötilanteissa. Ikääntyminen ja sairaudet tuovat lisähaasteita arjen häiriötilanteissa selviytymiseen.

Kylätoimijat on saatu herätettyä ajatukseen, että heidän on itse pystyttävä viranomaisten tukena/ohjauksessa toimimaan arjen häiriötilanteissa. Näiden hankkeiden tekemän pohjatyön kautta kylien ja kyläläisten omaa arjen turvan lisäämistä olisi helppo edelleen jatkaa. Pohjois-Savossa on saatu erittäin hyvä yhteistyö aikaiseksi Pohjois-Savon turvallisuustoimijoiden sekä Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen kanssa. On kuitenkin huomattu, että kyläturvallisuuden parantamiseen ja asukkaiden oman arjen turvallisuuden parantamiseen eivät riitä meillä olemassa olevat viranomaisresurssit, koska asukkaisiin, kylätoimijoihin ja turvallisuusverkostoon yhteyden ylläpitoon tarvitaan riittävästi resursseja, jotka vastaavat kyläturvallisuuden aktivaattorina toimimesta (kyläturvaryhmät). Turvallisuuden takaamiseksi ja ennakoimiseksi maaseudulla myös arjen häiriötilanteissa tarvitaan hanke, jonka aikana koulutetaan kylätoimijat kyläturvaryhmien jäseniksi sekä kylien asukkaat tietoisiksi turvallisuuteen liittyvistä asioista.

Tämän hankkeen myötä halutaan vahvistaa oman turvallisuuden tunteen lisäämistä ja muistutella sitä, että turvallisuus luo hyvinvointia.

Hankkeeseen mukaan lähtevien kylien kanssa selvitetään aluksi kyseisten kylien turvallisuuden tarve ja kylällä olevat turvallisuutta uhkaavat tekijät. Kylien ja asukkaiden nykyinen osaaminen, taidot ja toimintavalmius ovat erilaisia. Jokaisessa kylässä tehdään ensin yhdessä alkukartoitus, millaista osaamista jo löytyy, jotta hankkeen kautta tarjottava koulutus ja osaamisen lisääminen palvelevat kyläaluetta parhaiten. Hankkeen alkukartoituksessa selvitetään kylien yhteiset tilat ja niiden käyttökelpoisuus häiriötilanteiden evakuointitiloina ja etätyötiloina.

4 KOHDERYHMÄ JA HYÖDYNSAAJAT

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat maaseudun vakituiset- ja kesäasukkaat sekä kylä- ja asukastoimijat ja muut yhdistystoimijat Pohjois-Savon maaseutualueilla. Hankkeen myötä parantuneista palveluista hyötävän maaseutuväestön määrä on 26150 henkilöä.

Lisäksi toisena kohderyhmänä ovat kaikki Pohjois-Savossa toimivat turvallisuustoimijat, kuntien turvallisuudesta vastaavat sekä muut viranomaiset, jotka voivat hyötyä kylien omatoimisen varautumisen ja kyläturvallisuuden lisäämisestä.

Hankkeessa tehdään yhteistyötä muiden maaseudun yhdistysten ja järjestöjen kanssa mm. metsästysseurat, martat, SPR:n ryhmät ja Vapepa-toimijat, yhteistyöllä saamme enemmän aikaan arjen turvallisuuden parantamiseksi.

Hankkeen viestinnät kautta tavoitetaan lisäksi merkittävä määrä suurta yleisöä, joka tulee tietoiseksi niin kylien tekemästä kyläturvallisuustyöstä kuin kylien yhteisistä tiloista.

Tavoitteet

Yleishyödyllinen kehittämishanke	Tavoitetaso
Parantuneista palveluista hyötävän maaseutuväestön määrä hlö	26550
Hankkeen aikana työllistyneiden määrä yht.	4,33 htv*)
*) HTV: Kyläasiamies 0,75 htv; kyläkoordinaattori 1,53 htv; kyläturvakoordinaattori 2,04 htv.	

5 TOIMINTA-ALUE

Kaikki Pohjois-Savon maaseutualueet ja maaseutualuilla toimivat kylät ja asuinalueet: Iisalmi, Joroinen, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Vieremä.

6 HANKKEEN AIKATAULU

Hanke toteutetaan ajalla 1.6.2021-30.9.2023

7 HANKKEEN TAVOITTEET

7.1 Tavoitteet

Hankkeen päätavoitteena on lisätä kylien asukkaiden turvallisuutta sekä omatoimista varautumista Pohjois-Savon kylissä. Toisena tavoitteena on kartoittaa ja koota yhteen Pohjois-Savossa olevat yhteisölliset tilat sekä lisätä tietoisuutta niiden käytöstä.

Hankkeen tavoitteena on

- 1) kartoittaa ja tunnistaa yhdessä maaseudun asukkaiden ja kylätoimijoiden kanssa oman alueensa arjen turvallisuuden riskitekijöitä sekä miettiä yhdessä keinoja millä ehkäistä arjen häiriötilanhaittoja sekä samalla kartoittaa alueella olevat voimavarat, osaaminen ja kalusto.
- 2) lisätä maaseudun vakituisten- sekä vapaa-ajanasukkaiden hyvinvointia.
- 3) muodostaa Pohjois-Savon alueelle kylien omia kyläturvaryhmiä, jotka pystyvät toimimaan omilla kyläalueillaan arjen häiriötilanteissa.

- 4) lisätä turvallisuuden tunnetta maaseudun vakituisten- ja vapaa-ajanasukkaiden keskuudessa, lisäämällä heidän tietouttaan, osaamistaan ja omatoimista varautumista arjen häiriötilanteista.
- 5) lisätä asukkaiden osallistumismahdollisuuksia oman turvallisuuden ylläpitämiseen.
- 6) järjestää koulutuksia / työpajoja ja toiminnallisia matalan kynnyksen tilaisuuksia, joissa maaseudun vakituksille- ja vapaa-ajanasukille annetaan valmiuksia turvallisuuden ylläpitoon ja ennaltaehkäisyyn.
- 7) luoda kanava, jonka kautta Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen, Tilannekeskus (ISTIKE) ja muut viranomaiset sekä kuntien turvallisuusyksiköt voivat tiedottaa kyläturvaryhmien kautta kylien ja maaseudun asukkaille, joita muuten ei pystytä nopeasti tavoittamaan.
- 8) kannustaa ja tukea maaseudun asukkaita naapuriavun antamiseen sekä kyläyhteisöjen sisällä lähimmäisistä huolehtimiseen.
- 9) kehittää kyläturvallisuutta ja omatoimista varautumista asukkaita osallistavalla tavalla yhdessä Pohjois-Savon pelastuslaitoksen, kuntien turvallisuusvastaavien sekä muiden turvallisuustoimijoiden ja yhdistysten kuten Vapepan, SPR:n ja metsästysseurojen kanssa.
- 10) kartoittaa Pohjois-Savon alueen kylätalot tai muut kylien yhteiset kokoontumistilat.
- 11) koostaa yhteinen ”tiedosto / kartta” kylien tiloista (yhteystietoineen ja varusteineen), joita voidaan hyödyntää arjen häiriötilanteiden kokoontumis-, evakuointi- ja etätyöpaikkoina.
- 12) kartoittaa kylätaloista ja muista tiloista etätyötiloina käytettävät tilat
- 13) tuotetaan yhteinen esite (sähköinen ja paperinen) ”maaseudun yhteisöllisistä vuokrattavista tiloista” Yhteiset tilat ja talot esite Pohjois-Savossa

7.2 Määrälliset tavoitteet

- Luodaan **25** kyläturvaryhmää Pohjois-Savoon, ryhmä voi koostua yhden tai useamman kylän toimijoista (yhdessä 4-5 kyläturvaryhmää yhdessä voi kokoontua)
- Tavoitellaan kyläturvaryhmiin **4-10** aktiivista toimijaa eli kyläturvaryhmäläistä. Koko hankkeen aikana tavoitellaan **noin 200 kyläturvaryhmäläistä**. (jos muodostuu vain yhdestä kylästä vähemmän kyläturvaryhmäläisiä/ useamman kylän alueella enemmän kyläturvaryhmäläisiä)
- Pidetään kylille infotilaisuuksia (kyläturvallisuus, yhteiset tilat ja talot- teemalla) **38** kpl, tavoite 8 henkilöä per tilaisuus, yhteensä noin 300 osallistujaa. (voidaan toteuttaa etänä tai paikan päällä tai hybridi -mallilla).
- Kyläturvatilaisuuksia **18-26** kpl, joissa tavoitetaan yhteensä **200** asukasta, kylä- tai yhdistystoimijaa.
- Kylätilaisuudet – tai kesätaapahtumat, tai muut tilaisuudet (esim. messut) osallistutaan hankkeen aikana yhteensä **6-10** tilaisuuteen, joissa tavoitetaan noin **900** henkilöä.
- Järjestetään **25** maaseudun asukkaiden ja yhdistystoimijoille suunnattua kyläturvallisuuskoulutusta, joissa edistetään jokaisen omien turvallisuustaitojen vahvistumista eri teemojen kautta. Turvallisuustaidot kasvavat hankkeen myötä **400** osallistujalla.
- Saadaan kartoitettua yhteensä **80** yhteistä tilaa Pohjois-Savon maaseudulta.
- Järjestetään yhteisiin tiloihin ja kylätaloihin liittyviä tiedotus- / koulutustilaisuuksia 8 kpl eri teemoilla. Tavoitellaan **80** osallistujaa.
- Tuotetaan Pohjois-Savon yhteiset – tilat ja talot esite **1 kpl**
- Tuotetaan **1 kpl** sähköinen kartta, josta yhteiset tilat ja talot löytyvät.
- Mahdollisuuksien mukaan järjestetään **1-2 opintomatkaa** mikäli voidaan liikkua yhdellä isolla linja-autolla, tai pienempiä opintomatkoja, mikäli osallistujamäärää joudutaan rajoittamaan. Tavoite opintomatalle osallistujia **35 henkilöä**.

8 HANKKEEN TOIMENPITEET JA TOTEUTUSTAPA

8.1 Toteutustapa

Hanketta tehdään tiiviissä yhteistyössä alueen kylien ja kylissä toimivien yhdistysten sekä pelastuslaitoksen ja kuntien turvallisuudesta vastuussa olevien henkilöiden kanssa. Hanke tuo yhteistyökumppaneille tietoa ruohonjuuritason toimijoiden tarpeista, jotka liittyvät niin kyläturvallisuuteen kuin kylätaloihin sekä niiden käyttöön ja markkinointiin. Hankkeella aktivoidaan kylien kokonaisvaltaista toimintaa.

8.2 Toimenpiteiden aikataulutus

- Hankkeen työntekijöiden rekrytointi 1.6.-15.8.2021.
- Hankkeen ilmeen suunnittelu ja hankesuunnitelman tarkennus sekä ennakkoinfo hankkeesta 1.6.-30.8.2021.
- Hankkeen markkinointi, toimijoiden tietoisuuden lisääminen hankkeesta 1.8. - 30.10.2021.
- Kyläkierrros hankkeen työntekijöiden toimesta koko hankealueelle 1.9.-30.11.2021. Tiedotetaan hankkeesta hankealueiden kylille, innostetaan mukaan sekä kartoitetaan alustavia tarpeita. Kylä- ja aluekohtaisten infotilaisuuksien suunnittelu sekä niihin etäosallistumahdollisuuksien kehittäminen.
- Kylien yhteisten tilojen kartoitus 1.8.2021 – 30.4.2022
- Kyläturvallisuus osioon verkostoryhmän kokoaminen syyskuussa 2021.
- Kylätalojen luokittelu 1.1.2022 – 30.5.2022
- Työpajat ja infot sekä kylätalojenturvallisuus sovitusti hankkeen aikana
- Kylätalojen kuvauskuntoon saattaminen sekä valokuvaukset 1.10.2021- 28.2.2021
- Kylien varautumis- ja evakuointikeskusten kartoitus, varustelun kartoitus sekä tietojen kasaus. Pilottien haku syksyllä 2021 yhdessä Kyläturvallisuus 2025 hankkeen kanssa.
- Kylätalo esitteen taitto ja painatus vuoden 2022 alkupuolella (helmi- huhtikuu 2022)
- Opintomatkat kesällä 2022.
- Korjausten ja investointien rahoitusneuvontaa koko hankkeen ajan syksy 2021 sekä syksy 2022.
- Jalkautuminen alueen asukkaiden, kesäasukkaiden ja toimijoiden pariin, kyläaktiivien ja kyläturvaryhmäläisten löytäminen koko hankkeen ajan.
- Alueen ja asukkaiden turvallisuustarpeiden kartoitus kyläturvailloissa. Kyläkohtaisen tiedon kokoaminen, mitä on jo olemassa osaaminen, resurssit, kalusto.
- Kyläturvaryhmien kouluttaminen ja valmiuksien lisääminen. Kyläturvaryhmien organisoituminen.
- Koulutusten toteuttaminen kyläalueilla lokakuu 2021- toukokuu 2023. Koulutuksia toteutetaan yhdessä verkoston kanssa.
- Kyläturvaryhmien yhteystietojen kasaus, yhteinen tietokanta, kyläturvaryhmien tavoittaminen ja organisointi.
- Kylä-kunta-pelastuslaitos yhteistyön vahvistaminen, koko hankkeen ajan.
- Vaihtuvat nostot kylien yhteisistä tiloista koko hankkeen ajan somekanavissa. (Malli: Varsinais-Suomen Kylät ry).
- Sähköinen kartta yhteisistä tiloista suunnittelu ja toteutus, kun tilat saatu kartoitettua ja kuvattua.
- Kylien yhteisten tilojen vienti sähköiseen portaaliin koko hankkeen ajan.
- Kylien yhteiset tilat esite (mallia Päijät-Häme / Hämeen Kylät ry)
- Hankkeen lopussa yhteisten tilojen markkinointia ja tiedotusta mm. tapahtumat, joissa esitellään vuokrattavia tiloja sekä esille nostamista ja hankkeen loppuraportin koostamista.
- Hankkeen jälkeisestä seurannasta ja kyläturvaryhmien tietojen päivittämisestä sopiminen

8.3 Toiminnan sisältö ja toteutus

Hankkeen toiminta lähtee vakituisten ja vapaa-ajanasukkaiden ja kylien omista tarpeista kehittää oman alueen turvallisuutta sekä yhteisöllisiä tiloja.

8.4 Kyläturvallisuuden osion sisältö ja toteutus

Kylien vakituisten- ja vapaa-ajanasukkaiden kanssa yhdessä luodaan ja kartoitetaan ne toimenpiteet, joita hankkeen myötä edistetään. Hanketta tehdään yhdessä kyläläisten kanssa, jolloin saadaan koko kyläyhteisö hyödyntämään naapuriapua sekä antamaan apua silloin, kun sille on tarvetta. Tällä toimintamallilla saadaan koko kyläyhteisö motivoitua ja sitoutettua yhteiseen hyvään.

Hankkeeseen palkataan kyläturvallisuuskordinaattori, jonka tehtävänä on jalkautua kyliin tekemään hankkeen toimenpiteitä. Kyläasiamies auttaa kyläturvallisuuskordinaattoria mm. kylien viestinnässä sekä kontaktien ja yhteyksien luomisessa. Lisäksi vahvistusta hankkeeseen saadaan Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen tarjoamasta kalustosta ja harjoituksista.

Kohdekylien etsintä sekä kohderyhmän tavoittaminen ja siihen liittyvät toimenpiteet

Hanke aloitetaan kohdekylien kartoituksella ja tavoittamisella. Hankkeeseen halutaan mukaan erilaisia kyliä erilaisilta alueilta koko Pohjois-Savon alueelta. Kyläalueilla pidetään infotilaisuuksia, joissa innostetaan kyläläisiä kyläturvallisuuden kehittämiseen ja arjen avun antamiseen sekä samalla kartoitetaan kylän tarpeita turvallisuuden parantamiseksi. Hankkeen aikana järjestetään kylillä yhteensä 38 infotilaisuutta. Hankkeeseen otetaan mukaan sellaisia kyliä, joissa on jo tehty toimia oman kylän asukkaiden aktivoimisessa ja kyliä, joissa vasta lähdetään turvallisuutta ja yhteistyötä miettimään. Hanke toteutetaan Pohjois-Savossa vaiheittain, hanke aloitetaan Ylä-Savon alueelta, josta siirrytään Sisä-Savon ja Varkauden seudun kyliin ja sen jälkeen Koillis-Savon ja Kuopion seudun kyliin. Kylät, joissa on tehty meidän omien hankkeiden tai kylän omasta toimesta yhteistyön edistämistä, pääsevät helpommin kiinni hankkeeseen, koska heille voidaan heti tarjota täsmä koulutuksia ja aloittaa nopeammin kyläturvaryhmien kasaamista. Hankeinfo voi sisältyä kylissä järjestettäviin kylätilaisuuksiin tai kesätapahtumiin, jossa tavoitetaan laajasti alueen asukkaita ja myös vapaa-ajanasukkaita. Kyläläisiä pyritään kontaktoimaan suoraan hankehenkilöstön ja kylätoimijoiden toimesta. Kylien omiin tilaisuuksiin mennään kertomaan hankkeen hyödyistä omalle kylälle.

Asukkaiden ja kyläläisten tarpeista lähtevän turvallisuuden kehittäminen

Kyläturvailloissa kartoitetaan yhdessä asukkaiden ja yhdistysten kanssa alueen varautumistasoa, kyläturvallisuuden ja arjen turvallisuuden haasteita ja ongelmakohtia. Samalla kartoitetaan alueella olevat voimavarat, osaaminen ja kalusto arjen häiriötilanteissa toimimiseen. Hankkeen avulla saadaan kirjattua kylälle oma kyläturvallisuus – ja omatoimisen varautumisen suunnitelma. Samassa kyläturvaillassa voidaan kartoittaa yhteisen kokoontumistilan mahdollisuudet toimia arjen häiriötilanteiden kokoontumistilana / paikallisena valmiuskeskuksena. Yhteenveto kylien jo olemassa olevista resursseista viedään kuntien turvallisuudesta vastaavien henkilöiden tietoon ja hyödyksi kunnan tekemään turvallisuus- ja varautumissuunnitelmaan. Hankkeen kyläturvallisuuskordinaattori on avainasemassa, jotta kylien omatoiminen varautuminen saadaan tukemaan osaksi kunnan jo olemassa olevia suunnitelmia. Kyläturvallisuussuunnitelmat palvelevat koko Pohjois-Savoä äkillisissä häiriötilanteissa.

Kyläturvallisuuden kehittäminen osallistamalla asukkaita

Hankkeessa toimitaan niin, että kaikki toimenpiteet ja kehittäminen tehdään kylien asukkaita osallistamalla. Kylien asukkailla ja yhdistyksillä on paras tuntemus alueen, kaluston ja resurssien osalta. Asukkaiden osallistamisen kautta saadaan esiin tietoja ja taitoja, joita ei ole kunnilla tai viranomaisille vielä tiedossa. Näitä tietoja hyödynnetään turvallisuuden parantamisessa. Lisäksi saadaan hyötykäyttöön kylillä oleva oman alueen aluetuntemus, joka on monissa häiriö- tai etsintätilanteissa todella tärkeässä roolissa. Kyläilloissa kuten muissakin hankkeen toimenpiteissä käytetään osallistavia menetelmiä. Lisäksi osallistumista ja osallistamista voidaan lisätä etäosallistumisen kautta.

Koulutukset ja osaamisen lisääminen

Hankkeen tavoitteena on lisätä turvallisuuden tunnetta maaseudun vakituisten ja vapaa-ajanasukkaiden keskuudessa, lisäämällä heidän tietouttaan ja osaamistaan häiriötilanteissa mm. omatoimisen varautumisen kautta. Hankkeen myötä järjestetään kyläläisten tarpeista lähtevää koulutusta.

Koulutuksen toteuttajina toimivat hanketyöntekijät, Pohjois-Savon Pelastuslaitos ja Pohjois-Savon Pelastusalan Liitto. Koulutuksia voidaan pitää kyläalueiden yhteisinä tai tarjota joitain erityiskoulutuksia ja harjoituksia hankkeeseen kyläturvaryhmäläisille. Jokaisella alueella koulutukset ja osaamisen lisääminen lähtevät alueen ja asukkaiden tarpeista. Koulutuksiin voi osallistua, vaikka ei olisi sitoutumassa kyläturvaryhmän toimintaan, koska jokainen henkilö, jonka turvallisuustaitoja voidaan lisätä, lisää myös turvallisuuden tunnetta ja henkilön omaa arjen turvallisuutta.

Koulutusta voidaan tarjota esim. Seuraavista teemoista:

- Kodinturvallisuus (kodin turvakatsaus, palo- ja häikävaroitimet, palotarkastukset)
- Kyläturva -päivät (varautuminen, paikkatiedot, kotivara)
- Turvalliset toimintatavat ja suojautuminen pandemialta (Covid-19)
- Meidän turvallinen kylä
- Hätäensiapu
- Defi-koulutus
- Alkusammutus
- Selviydy sähköttä
- Selviydy ilman kraanavettä
- Myrskyn jälkeen (raivaus)
- Liikenneturvallisuus (rautateiden tasoristeykset, vaaralliset kuljetukset, koulujen alueet, vesialueet)
- Maastollisesti vaaralliset paikat
- Kemikaalipäästöt ja muut myrkyt
- Edistetään digiosaamista mm. Koronavilkku, 112Suomi-sovellus
- Ilkivalta ja rikollisuus (kaupustelijat)
- Puhelimien ja tietokoneiden katvealueet
- Kyläturvaryhmänä toimiminen
- Kyläturvallisuuskouluttajakoulutus

Lisäksi alueen toimijoille voidaan tarjota Vapaaehtoisen pelastuspalvelun tai muun verkoston tarjoamia koulutuksia kuten Vapepan peruskurssi, ensihuolto- tai etsintäkoulutuksia. Koottavat kyläturvaryhmät voivat toimia samalla Vapepan hälytysryhmänä Vapepa koulutuksien käymisen jälkeen.

Kylätaloista arjen häiriötilanteiden kokoontumistiloja ja kyläturvaryhmien kokoontumispaikkoja tai paikallisia valmiuskeskuksia

Hankkeen aikana kartoitetaan ja kootaan yhteen tieto sellaisista kylätaloista tai muista kylien yhteisistä kokoontumistiloista Pohjois-Savon alueella, jotka voivat toimia häiriötilanteiden kokoontumistilana. Näistä tiloista luodaan kartta / tiedosto, joka on kaikkien asukkaiden, kuntien ja viranomaisten hyödynnettävissä. Kartoitetaan, millainen varustetaso kylätaloissa on: onko varavirtaa, aggregaattia, ensiapuvälineistöä, kotivaraa, puulämmitys, majoitustiloja yms. kuka tilasta vastaa ja kehen tulee olla yhteydessä tilan saamiseksi käyttöön häiriötilanteissa? Tilan osalta kartoitetaan lisäksi viestintäkyky, millä viestinvälineellä hätätilanteessa voidaan viestiä ja tavoittaa kyliä ja kylien tiloja.

Kokoontumistilat ovat tiedon keruun jälkeen myös muidenkin kuin kyläläisten esim. kunnan, kunnan sosiaalipäivystyksen, Vapepan, Poliisin, Pelastuslaitoksen ja muiden viranomaisten tiedossa. Tällaisen tiedon keruuta Pohjois-Savon Kylät ry:ltä on toivottu jo vuosia, mutta tähän ei ole ollut tähän saakka resursseja, joten näiden tietojen kerääminen on laitettu nyt osaksi tätä hanketta.

Kylä- kunta- pelastuslaitos yhteistyö ja verkostoyhteistyö kyläturvallisuudessa

Hankkeen tavoitteena on lisätä kylien, kunnan turvallisuuspäälliköiden / turvallisuusyhteyshenkilöiden ja pelastuslaitoksen yhteistyötä kyläturvallisuuden lisäämiseksi ja ennaltaehkäisevien toimien osalta häiriötilanteisiin varautumisessa. Hankkeella on iso rooli saada toimijat toimimaan yhdessä ja hyödyntämään kaikkien osamista häiriötilanteissa. Hankkeen tavoitteena on luoda yhteyksiä toimijoiden välille ja luoda sellainen kyläturvamalli, jota viranomaiset ja kunnat voivat tarvittaessa hyödyntää.

Luoda tiedonvälityskanava

Hankkeen tavoitteena on luoda viranomaisten (Pelastuslaitos ja poliisi) kanssa yhdessä tiedonvälityskanava, jota kautta saadaan tietoa esim. häiriötilanteista, myrkyistä tai muista tulevista vaaratilanteista kyläturvaryhmiin ja kylien turvallisuushenkilöille sekä sitä kautta maaseudun ja kylien asukkaille, joita muita kanavia pitkin ei voida nopeasti tavoittaa.

8.5 Yhteiset tilat sisältö ja toteutus

Tavoitteena on, että kaikki Pohjois-Savon alueella olevat maaseudun yhteiset kokoontumistilat saadaan kartoitettua. Oli kyseessä sitten kylätalo, kylätupa, nuorisoseura- tai työnväentalo, maamiesseurantalo tai metsätysseurantalo. Tila voi olla myös urheiluseuran tai muun yleishyödyllisen yhdistyksen omistama. Kartoituksen yhteydessä käydään keskustelu omistajan tai pitkäaikaisvuokraajan kanssa rakennusten nykytilasta, tulevaisuudesta ja kehittämistarpeista. Talot luokitellaan kartoituksen jälkeen sen mukaan, millaisia toimenpiteitä tarvitaan, jotta rakennukset saadaan tarpeen mukaiseen käyttöön. Niille taloille, joilla on korjaustarpeita, räätälöidään koulutuksia ja infotilaisuuksia, joissa talojen omistajat saavat tietoa mistä saa rahoitusta ja tukea kehittämiseen, korjaamiseen ja investointien tekemiseen.

Kunnossa oleville ja korjattaville rakennuksille saadaan uutta käyttöä ja uusia käyttäjiä

Taloille voidaan miettiä kokonaan uutta toimintaa, käyttöä, jota on esim. etätyöpisteet, yhteisöasuminen, leirikoulu tai majoituspalvelut. Uuden toiminnan miettimiseen ja innovointiin haetaan tietoa ja käyttökelpoisia esimerkkejä opintomatkoilta. Lisätään kylätaloja ylläpitävien yhteisöjen vuorovaikutusta keskenään ja etsitään hyviä esimerkkejä sekä toimintatapoja opintomatkoilla joko maakunnan sisältä, muualta kotimaasta tai Virosta.

Tehostetaan kylätalojen markkinointia matkailuyrittäjille, tapahtumien järjestäjille tai yksityisille vuokraajille käyttäen laadukkaita valokuvia, ajantasaisia tietoja, nettisivuja ja sosiaalista mediaa. Suomen Kotiseutuliiton ylläpitämän seurantalot.fi sivuston mukaan Pohjois-Savon alueella on 103 seurantaloa tai muuta tilaa, jotka on viety seurantalo.fi sivuille. Pohjois-Savon Kylät ry:n omilla kylätalosisivuilla on 35 taloa. Kylärekisteristä tehdyn arvion mukaan kylätaloja tai vastaavia on 79 kpl kylärekisterissä mukana olevilla kylätoimijoilla. Lisäksi ovat vielä yhteisölliset tilat ja talot, jotka eivät ole missään rekisterissä.

Talokartoitukset

Kartoitetaan kunnittain olemassa olevat maaseutukylien yhteiset tilat ja otetaan omistajatahoihin yhteyttä. Kirjataan yhteyshenkilöiden tiedot, jotta saadaan aikaan rekisteri kylätalojen yhteyshenkilöistä, keneltä tilaa voi tiedustella vuokralle. Selvitetään rakennusten kunto suhteessa käyttöön ja käyttötoiveisiin käytännön näkökulmasta. Luokitellaan rakennukset kolmeen luokkaan: 1. kunnossa, 2. remontoitavaa, 3. rajoitettu käyttö (mahdollisesti luokitus vain kesäkäyttö). Talokartoitusta ei tehdä Ylä-Savon osalta, vaan tiedot saadaan hankkeen käyttöön Kehittämissyhdystys Ylä-Savon Veturin Kokoontumistilojen selvityshankkeelta Ylä-Savosta.

Uutta toimintaa

Hankkeen tavoitteena on löytää uusille tai kunnostetuille kylätaloille uutta toimintaa, uusia palvelumuotoja sekä erilaisia taloudellisia mahdollisuuksia kylätalojen ylläpitoon. Hankkeessa järjestetään opintomatkoja ja koulutustilaisuuksia, joiden tavoitteena on saada mahdollisimman paljon vinkejä kylätalojen ”sisällöntuotantoon”. Hyödynnetään muiden maakuntien hyviä käytäntöjä sekä hyviä käytäntöjä oman maakunnan sisältä.

Suunnitteluapu ja tietoa investointi- ja korjausavustuksista

Tarjotaan tietoa korjauksiin ja investointeihin liittyen, mistä rahoitusta voi hakea. Ohjataan Kotiseutuliiton kautta haettavaan rahoitukseen, jos sen saaminen on mahdollista. Rohkaistaan yhteisöjä myös luopumaan rakennuksista, jos korjaus suhteessa käyttöön ei ole järkevää. Leader-ryhmien ohjelmakauden rahoitukset ja linjaukset tietoon yhteisten tilojen omistajille / hallinnoijille.

Yhteiset talot ja tilat -esite

Valokuvataan kaikki rakennukset ja käytetään kuvia apuvälineinä talojen käytön suunnittelussa. Tarkoitusta varten hankitaan kuvaamiseen soveltuva välineistö. Remontoidut ja kunnossa olevat talot valokuvataan ”ammattimaisesti” ja liitetään kuvat ja kuvaukset taloista Pohjois-Savon Kylät ry:n kylätalo-sivuille sekä Seurantalot.fi ja muille sopiville sivustoille, sekä tehostetaan niiden näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa. Painatetaan taloista esite, jota jaetaan kylien tilaisuuksissa, matkailutapahtumissa ja messuilla sekä alueen yrittäjille ja tapahtumien järjestäjille. Talojen lisäksi esitteessä esitellään mahdollisesti myös itse kylää ja sen palveluja. Esitteestä tehdään ajaton ja tarkemmat yhteystiedot ja muut löytyvät sähköisesti. Luodaan esitteestä sellainen formaatti, jota voi helposti ja kustannustehokkaasti muokata.

Yhteiset talot ja tilat -sähköiselle kartalle

Viedään kaikkien yhteisten tilojen tiedot sähköiselle kartalle (esim. googlemaps) sekä tehdään visuaalinen sähköinen kartta markkinoinnin tueksi, joko alueittain tai koko Pohjois-Savon osalta. Tämä osio hankitaan ostopalveluna.

Turvalliset tilat

Tuodaan tietoa kylille kylätalon pelastus- ja turvallisuussuunnitelma tueksi. Hanke etsii osaamista ja malleja, jota kylät voivat hyödyntää kylätalojen osalta. yhteistyössä. Mahdollisuus saada kylätalojen ja yhteisten tilojen seinille turvallisuusinfoja, tarvittaessa laminoidaan ne myös tilan ulkopuolelle. Omistajatahon kanssa käydyn keskustelun perusteella laaditaan lista, mitä turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviä asioita talossa on kunnossa (esimerkiksi oma kaivo, aggregaatti, puulämmitys, ensiapuvalmius ym.). Tehdään yhteistyötä Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kanssa yhteisten tilojen turvallisuuden parantamiseksi. Kerätään yhteinen tietopankki kaikista yhteisistä tiloista, jota Pohjois-Savon pelastuslaitos sekä kunnat voivat jatkossa hyödyntää esim. arjen häiriötilanteissa: myrskyt, sähkökatkot, tulipalot, etsinnät yms.

Käydään tarvittaessa läpi tilojen kapasiteetti, mikäli pandemian ohjeita ja turvavälejä tulee vielä hankkeen aikana tai jatkossa noudattaa sekä millaisilla järjestelyillä tilaisuuksia yhteisissä tiloissa voidaan toteuttaa.

Etätyötilojen kartoitus

Kartoitus etätyötiloista, voiko kylien yhteisiä tiloja käyttää etätyöhön sekä millaiset nettiyhteydet kylätalolla on. Viestitään löydettyistä etätyötiloista eteenpäin muille hankkeille sekä toimijoille, jotka keräävät tietoa etätyötiloista.

Opintomatkat

Mahdollisuuksien mukaan järjestetään opintomatkoja 2 kpl hankkeen aikana joko kotimaahan tai lähialueelle. Tarjotaan esimerkkejä kylätaloista tai yhteisöjen yhteisistä taloista. Korjausta suunnittelevia yhteisöjä ohjataan tutustumaan jo korjattuihin lähialueiden yhteisiin tiloihin. Opintomatkat toteutetaan, mikäli se on turvallista ja liikkuminen yhdessä on mahdollista.

8.6 Tulokset ja vaikutukset

Hankkeessa mukana olevien alueiden vakituisten- ja vapaa-ajanasukkaiden turvallisuuden tunne kasvaa, kun on saatu itselle tietoja ja taitoja toimia häiriötilanteissa. Lisäksi kylän vakituiset- ja vapaa-ajanasukkaat tietävät, että voivat turvautua kyläturvaryhmiin ja naapurinapuun silloin, kun viranomaisen ei ennätä paikalle tai viranomaisia tarvitaan muissa tehtävissä. Hankkeen myötä syntyy muutosta siihen, että kunnat ottavat kylät mukaan turvallisuuden ja varautumisen suunnitteluun. Lisäksi kunnat ottavat huomioon, että voivat tarvittaessa häiriötilanteissa pyytää kyläturvaryhmiltä apua. Alueilla oleva aluetuntemus pystytään hyödyntämään kyläturvaryhmien kautta myös viranomaisten ja kuntien suuntaan.

Hankkeen myötä saamme lisättyä tietoa, millä jokainen asukas voi itse vaikuttaa omaan turvallisuuteensa ja sitä kautta omaan hyvinvointiinsa ja turvallisuuden tunteeseensa. Varautuminen häiriötilanteisiin tulee osaksi arkipäiväistä toimintaa ja kylillä osataan toimia myös ennaltaehkäisevästi erilaisissa häiriötilanteissa.

8.7 Arviointi ja palautteen kerääminen

Hankkeen toteutumista arvioidaan sekä laadullisten että määrällisten tavoitteiden kautta. Jokainen tilaisuus ja osallistuneet henkilöt kirjataan ylös. Hankehenkilöstö seuraa ja raportoi tavoitteiden toteutumista niin verkostoryhmälle kuin omalle hallitukselle.

Kylätoimijoilta ja muilta alueen toimijoilta kysytään toiveita ja tarpeita heti hankkeen alkaessa, jotta toimijat voivat vaikuttaa millaista sisältöä milläkin kylällä toteutetaan. Hankkeen osallistujilta kerätään palautetta sekä

toiminnasta että sisältöosuuksista. Hyödynnetään sähköisiä palautteen keruu mahdollisuuksia. Hankkeelle luodaan hankkeen alussa arviointisuunnitelma, jossa määritellään mitä tietoa kerätään arvioinnin ja muutosten mittaamisen tueksi. Tietoa kerätään ainakin kohderyhmältä eli kylien vakinaisilta- ja vapaa-ajanasukkailta sekä kylissä toimivilta yhdistyksiltä. Lisäksi tietoa kerätään ja kysellään kunnilta, yhteistyökumppaneilta ja verkostoilta. Palautetta kerätään pidetyissä tapahtumissa sekä koulutuksissa.

Hankkeen toimintaa kehitetään ja arvioidaan jo hankkeen aikana ja hankkeen toimintaa muutetaan, mikäli arviointi ja palaute antavat siihen aihetta.

9 HANKKEEN HENKILÖSTÖ

9.1 Kyläturvakoordinaattori

Kyläturvallisuuskoordinaattori vastaa kyläturvahankkeen toteuttamisesta hankesuunnitelman mukaisesti. Kyläturvallisuuskoordinaattorin tehtäviin kuuluu vastata hankkeen toimenpiteiden toteuttamisesta, kouluttajien ja koulutusten organisoinnista, infotilaisuuksien ja kyläturvailtojen pitämisestä sekä kyläturvaryhmien kokoamisesta. Kyläturvallisuuskoordinaattori vastaa hankkeen kumppaneiden kanssa tehtävästä työstä sekä sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä yhdessä kyläasiamiehen ja kyläkoordinaattorin kanssa. Kyläturvallisuuskoordinaattori vastaa hankkeen sopimuksien solmimisesta ja tarvittaessa kilpailutuksista. Hankkeen toimenpiteiden koordinointi, aikataulujen laadinta ja aikataulussa pysyminen, kustannusten seuranta, hankkeen arviointi ja raportointi kuuluvat myös työnkuvaan. Mikäli valitulla työntekijällä on kyläturvallisuuskouluttajan koulutus, voi kyläturvallisuuskoordinaattori itsekin pitää osan koulutuksista hankkeen aikana.

9.2 Kyläkoordinaattori

Kyläkoordinaattori vastaa hankkeen toteuttamisesta hankesuunnitelman mukaisesti kylätalojen kartoituksen, markkinoinnin ja tiedon kasaamisen osalta. Kyläkoordinaattori vastaa kylätalojen kuvaamisesta, tietojen keruusta sähköisiin portaaleihin sekä hankkeessa tuotettaviin esitteisiin. Vastaa omalta osaltaan koulutusten järjestämisestä kylätalojen rahoitukseen ja investointeihin liittyen. Kyläkoordinaattorin vastuulla on hankkeen yhtenäinen viestintä, kotisivujen ylläpito hankkeen osalta sekä mainosten ja viestintämateriaalin teko hankkeen toimiin.

9.3 Kyläasiamies

Kyläasiamies vastaa hankkeen kokonaisuudesta ja toimii hankkeen työntekijöiden esimiehenä. Seuraa hankkeen budjettia kokonaisvaltaisesti. Tekee hankkeen maksatukset ja osallistuu omalta osaltaan raporttien laadintaan.

Lisäksi kyläasiamiehen asiantuntijuutta hyödynnetään kylien kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä kyläviestinnässä. Kyläasiamies vastaa taloudenhallinnasta. Lisäksi kyläasiamies voi auttaa viestinnässä ja tiedotuksessa.

10 HANKKEEN KUSTANNUSARVIO

Koko hanke budjetti		2021	2022	2023	
Henkilöstökulut		36 119,75	88 650 €	61 312,75	186 082,88
Palkkiot		1 900,00 €	3 500,00 €	1 700,00 €	7 100,00
Tilavuokrat		1 600,00 €	3 100,00 €	1 100,00 €	5 800,00
Ostopalvelut		9 650,00 €	15 200,00 €	7 300,00 €	32 150,00
Muut kulut		7 850,00 €	9 480,00 €	4 700,00 €	22 030,00
Flat rate 24%	24 %	8 668,74 €	21 276,09 €	14 715,06 €	44 659,89
Yhteensä kustannukset		65 788,49	141 206,47	90 827,81	297 822,77

11 HANKKEEN TIEDOTTAMINEN JA VIESTINTÄ

Kaikki hankkeessa mukana olevat toimijat viestivät hankkeesta omilla kanavillaan monitahoisesti. Hankkeen toteuttaja, Pohjois-Savon kylät Ry, on päävastuussa tiedotuksen sisällöstä ja hankkeen tuottamaa materiaalia ja infoa on kaikkien siten helppo jakaa. Kyläkoordinaattori tekee hankkeessa tiedotus- ja viestintämateriaalit, jotta hankkeesta annetaan toimijoille ajantasaista ja yhtenevää tietoa ja informaatiota. Pohjois-Savon Kylät ry:llä on käytössä laajat viestintämahdollisuudet sekä yhteydet kyliin, jotka ovat ensiarvoisen tärkeitä hankkeen toteuttamisessa ja hankkeen onnistumisessa. Kylien kautta saadaan aktiiviset toimijat heti mukaan ja viestin vieminen maaseudulle ja kyliin onnistuu kyläyhdistysten sekä kunnissa toimivien kylien kattojärjestöjen tai järjestöfoorumien kautta. Olemassa olevan kyläverkoston, kylärekisterin ja kylätalokisterin kautta hankkeesta tiedottamista pystytään tekemään myös aluekohtaisesti. Hyödynnetään olemassa olevaa kyläturvallisuusyhteyshenkilöiden listaa sekä tietoja kylätalojen yhteyshenkilöistä.

Viestinnässä pyritään huomioimaan saavutettavuus ja tähän on varattu rahoitusta mm. videoiden tekstitykseen. Esityksessä ja materiaaleissa huomioidaan saavutettavuus vaatimukset.

Pohjois-Savon Kylät ry verkoston hyödyntäminen ja monikanavainen viestintä

Monikanavainen tiedottaminen sekä medianäkyvyys on tärkeää, jotta tietoa hankkeesta ja sen tuomista toimista saadaan jalkautettua niin vakituisille- kuin vapaa-ajanasukille. Käytössä olevia tiedotuskanavia: suorat sähköpostit, sähköiset kyläkirjeet, kylätiedotteet, sosiaalisen median kanavat: Facebook, Twitter, Instagram ja Youtube. Lisäksi median (lehdet/ radio) kautta maksetut mainokset, että mediatiedotteet. Hankkeen tilaisuuksiin kutsutaan paikalle alueen mediaa, jotta tietoa saadaan hankkeesta ja sen tekemistä toimista leviämään mahdollisimman laajalle joukolle. Pohjois-Savon Kylät ry on onnistunut sekä edellisissä, että käynnissä olevissa hankkeissa viestimään tehokkaasti ja saamaan hankkeille näkyvyyttä medioissa.

Vakituisen ja vapaa-ajanasukkaiden tavoittamisessa käytämme kylien omia viestintäkanavia. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnämme kuntien omaa tiedotusta ja kunnissa toimivia varautumisen sekä hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen työntekijöiden verkostoja. Hankkeen kustannuksiin on varattu rahoitusta aluepostitukseen, jolla voidaan tavoittaa laajalti alueen asukkaita. Hyödynnetään kylien omia tiedotuslehtiä ja -kanavia sekä kylien tekemää postilaatikkojakelua. Tietoa hankkeesta pyydetään välittämään Pohjois-Savon alueen Leader-

ryhmien kanavissa sekä Highway Savon kautta. Hyödynnetään tiedottamisessa kyläturvallisuusverkostoa sekä Vapepa verkoston toimijoita. Pohjoissavolaiset.fi sivustoa ja heidän uutiskirjettään voidaan hyödyntää toimijoiden tavoittamisessa. Tietoa hankkeesta viedään Pohjois-Savon Järjestöneuvostoon.

Tiedottamisessa hyödynnetään maksettua markkinointia niin sosiaalisessa mediassa kuin paikallislehdissä.

Hyödynnetään Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen viestintää ja viestintäasiantuntijaa (viestintäpäällikkö) hankkeen viestinnän tukena.

Tiimipalaverit ja yhteiset materiaalit

Hankkeen ydinryhmä pitää työkokouksia noin 2 kuukauden välein, lisäksi hankkeen työntekijät pitävät tiimipalavereita tarpeen mukaan tai noin 2 viikon välein. Tiimipalavereissa tehdään työnjakoa ja suunnitellaan tulevia toimenpiteitä. Viestinnän tukena ovat yhteisesti jaetut tiedostot, kalenterit ja materiaalit.

12 HANKKEEN RAPORTOINTI

Hankkeesta tehdään maksatusjaksoittain seurantaraportti, jossa kuvataan maksatusjaksolla tehdyt hankkeen toimet. Hankkeen lopussa koostetaan loppuraportti ohjeiden mukaisesti.

12.1 Dokumentointi

Hankkeen työntekijät huolehtivat siitä, että hankkeen kaikki tarpeellinen aineisto säilytetään ja arkistoidaan.

- projektisuunnitelmat
- muistiot
- osallistujalistat, koulutukseen osallistuvien tiedot
- palautteet
- kyläturvaryhmäläisten yhteystiedot
- kilpailutukset ja tarjoukset
- valokuvat ja muut tiedot kylätaloista
- yhteystietolistojen kerääminen ja taltiointi hankkeen ajaksi
- työajanseurannat
- toteumatiedot
- esitteet ja julkaisut
- nettisivut ja markkinointiaineisto
- lehtimainokset ja lehtijutut
- loppuraportit
- muut mahdolliset dokumentit (videot)

Pidetään huolta, että henkilötiedot kerätään tietosuojalain mukaisesti ja hankkeen päättyessä tarpeettomat henkilötiedot tuhoetaan tietosuojalain mukaisesti.

12.2 Verkostoryhmä ja ydinryhmä työntekijöiden tueksi

Hankkeen tueksi perustetaan verkostoryhmä, joka kootaan moniammatillisesti seuraamaan hankkeen toteutusta ja vaikutuksia. Verkostoryhmän tehtävä on edistää hankkeen kautta esiin tulleita turvallisuuteen liittyviä toimia. Hankkeen arviointia, seuranta ja dokumentointia tehdään koko hankkeen ajan. Verkostoryhmä koostuu 3-4 kertaa vuodessa. Lisäksi hankkeen työntekijöiden tueksi perustetaan ydinryhmä, joka kokoontuu kahden kuukauden välein ja toimii hankkeiden työntekijöiden tukena sekä auttaen heitä mm. koulutusten organisoinnissa sekä hankkeesta viestimässä.

13 YHTEYS MUIHIN STRATEGIOIHIN

13.1 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 toteuttaminen

4.2.29 Uusien palveluiden ja palvelumuotojen luominen / 6B Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen. Maaseudulla ikääntyvän väestön määrä kasvaa ja kuntarakenteen muutos vie palveluja yhä kauemmas. Tarvitaan uusia ratkaisuja palvelujen tarjontaan ja organisoimiseen.

Hanke tuo uusia ratkaisuja sekä kylätalojen käytön lisäämiseen sekä kyläturvallisuuteen kyläturvaryhmien kautta yhdessä kuntien ja viranomaisten kanssa.

13.2 Pohjois-Savon Maaseudun kehittämissuunnitelma 2014–2020 Rajattomien mahdollisuuksien maaseutu

Pohjois-Savon Maaseudun kehittämissuunnitelmassa muistutetaan, että Pohjois-Savo on muiden Itä-Suomen maakuntien tapaan maaseutumainen maakunta. Puolet maakunnan asukkaista asuu maaseudulla. Maaseudun palveluiden varmistaminen sekä turvallisuus ja erilaisiin kriisitilanteisiin varautuminen edellyttää uusia toimintamalleja (esim. kylien turvallisuussuunnitelmat, Vapepa -toiminta, kylätalojen hyödyntäminen esim. vesi ja sähkökriisien hallinnassa).

Kyläturvaosioilla halutaan löytää uusia malleja, jossa voidaan varmistaa maaseutualueiden turvallisuus ja varautuminen yhdessä muiden toimijoiden sekä kylätoimijoiden omalla panostuksella. Opastetaan maaseudun asukkaille turvallisuus ja varautumistaitoja sekä luodaan toimintamalleja, jossa paikalliset kyläturvaryhmät täydentävät viranomaisten työtä maaseutualueilla.

Pohjois-Savon Maaseudun kehittämissuunnitelma nostaa esiin, että edistetään teknologisia innovaatioita hyödyntävien palveluiden tuottamista erityisesti harvaan asutulla maaseudulla (liikkuvat palvelut, mobiilipalvelut, turvallisuus jne.) Hankkeen toiminnoissa otetaan huomioon digitaaliset etäyhteydet sekä jalkautetaan toimia kyläalueilla.

13.3 Harvaan asuttujen alueiden turvallisuus 2020 ja toimenpidesuosituksiset / Sisäministeriö

Harvaan asuttujen alueiden turvallisuus 2020 julkaisussa nostetaan esiin, että järjestöillä on tärkeä tehtävä niin ihmisten keskinäisten verkostojen ja vahvistamisessa ja ihmisen oman elämän hallinnassa kuin eri viranomaisien turvajoukkoina. Järjestökenttä tavoittaa ruohonjuuritason toimijoita ja asukkaita. Pohjois-Savossa kylätoiminta tavoittaa laajasti koko maakunnan maaseudun asukkaat. Julkaisun mukaan järjestösektorilla on paljon toistaiseksi hyödyntämätöntä potentiaalia harvaan asuttujen alueiden turvallisuustyössä. Tämän hankkeen myötä tätä hyödyntämätöntä potentiaalia saadaan mukaan turvallisuustyöhön Pohjois-Savon alueella.

Toimenpidesuositus 2 Lisätään harvaan asuttujen alueiden asukkaiden sekä matkailijoiden valmiuksia huolehtia yhteisestä turvallisuudesta. Turvallisuuspalveluiden keskittyessä ja vähentyessä avuntuloaika kasvaa. Tämän vuoksi on tärkeää lisätä ja vahvistaa ihmisten omia valmiuksia omaehtoiseen turvallisuuden ylläpitämiseen. Tähän kuuluvat arjen riskienhallintaan liittyvät toimet sekä toiminta hätätilanteissa. Myös varautuminen pitkäkestoiseen yhteiskunnan häiriötilanteeseen on huomioitava. Turvallisuusviestinnällä pyritään vaikuttamaan ihmisten osaamiseen sekä asenteisiin.

Maksuttomalle turvallisuuskoulutukselle on tarvetta ja kysyntää harvaan asutuilla alueilla. Esimerkiksi pelastuslaitosten tuottaman turvallisuuskoulutusten saatavuus ja maksullisuus vaihtelevat pelastuslaitoksittain ja tarve valtakunnallisesti yhtenäisille toimintatavoille on ilmeinen.

Hanke vastaa toiminnallaan ja tavoitteillaan tähän toimenpidesuositukseen.

Toimenpidesuositus 5 Vahvistetaan kylien yhteisöllistä turvallisuustoimintaa perustamalla kyliin pelastusryhmiä. Kylien pelastusryhmien avulla apu hätätilanteissa on saatavissa lähempänä. Pelastusryhmätoiminta voi osaltaan vahvistaa myös naapuriapua. Pelastuslaitoksille sopii lähtökohtaisesti hyvin pelastusryhmien koordinaatio. Ryhmien valmiuksia voidaan kehittää viranomaisten ja järjestötoimijoiden yhteistyönä. Toiminnan käynnistämiseksi auttaa osaltaan valmis konsepti, joka on levitettävissä valtakunnalliseksi toimintamalliksi.

Hanke vastaa toiminnallaan ja tavoitteillaan tähän toimenpidesuositukseen ja mallia hankkeeseen on otettu Pohjois-Karjalasta, jossa pelastusryhmätoiminta on kehitetty.

13.4 Turvallisuutta kaikkialla – paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset / Valtioneuvosto, Sisäministeriö

Turvallisuussuunnittelun kansallisissa linjauksissa nostetaan monia asioita, joita Arjen turva ja yhteiset tilat Pohjois-Savossa hanke on edistämässä. Tarvitaan verkostotoimintaa mutta myös hiljaisten signaalien nostamista paikallisista asukkailta niin viranomaisille kuin päättäjille turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

***Turvallisuutta kaikkialla – paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset** Muodollisten rakenteiden lisäksi paikalliseen ja alueelliseen turvallisuustoimintaan liittyen on tärkeää ylläpitää verkostotoimintaa. Se edistää osallisuutta turvallisuustyössä ja mahdollistaa muodollisia rakenteita paremmin mm. hiljaisten signaalien välittymisen turvallisuustyöhön. Järjestöt ovat tärkeitä verkostoyhteistyökumppaneita ja usein liian vähälle huomiolle jäänyt voimavara. Monilla järjestöillä on sellaista tietoa ja taitoa, jotka täydentävät viranomaisten osaamista. Järjestöt toteuttavat tehtäviä, jotka täydentävät viranomaisten tuottamia palveluja. Järjestöt ovat myös kanava paikallisiin asukkaisiin, sillä järjestöt toimivat usein lähellä ihmisten arkea. Verkostotoiminnalla voidaan tehokkaasti osallistaa alueen asukkaita turvallisuustyöhön järjestämällä erilaisia asukastilaisuuksia, turvallisuuskävelyitä, turvallisuuskyselyitä sekä tuemalla esimerkiksi kylien turvallisuustoimintaa. Useita osallistumisen keinoja hyödyntämällä mahdollistetaan eri-ikäisten ja eri taustan omaavien ihmisten osallistuminen. Vuoropuhelu asukkaiden kanssa edistää myös ihmisten omaa vastuunottoa turvallisuuteensa liittyvissä kysymyksissä.*

13.5 Paikallisuudella paremmaksi Paikallisen kehittämisen ohjelma vuosille 2021–2024

Suomen Kylät ry:n Paikallisen kehittämisen ohjelmassa nostetaan yhteiskunnan resilienssi esille, tulee taata toimintavalmiuden ylläpitäminen, turvallisuus sekä riittävän nopea ja ennakoiva reagoiminen. Hanke nostaa toimintavalmiutta sekä turvallisuutta kylille sekä kyläturvaryhmillä voidaan ennakoita nopeammin suoraan paikallistasolla. Kylätoiminnan toimenpide-esityksessä 10. muodostetaan yhteisöllisistä tiloista paikallisia monipalvelukeskuksia. Kylätalojen ja muiden kylien yhteisöllisten tilojen yhteyteen kootaan keskeisiä palveluita ja ne toimivat myös toiminta- ja monipalvelukeskuksina. Lisäksi kylätaloja tulee kehittää paikallisiksi valmiuskeskuksiksi viranomaisten ja kuntien kanssa. Hankkeen kautta tuetaan kylätalojen käyttöä sekä monipalvelukeskuksina että varautumiskeskuksina.

14 YHTEYS MUIHIN HANKKEISIIN JA TOIMIJOIHIN

Tässä osiossa on kuvattu miten teemme yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa ja olemme varmistaneet, että emme tee päällekkäisiä toimia muiden alueella toimivien hankkeiden kanssa. Lisäksi teemme yhteistyötä laajasti muiden toimijoiden kanssa, mikäli yhteistä hankkeen kanssa löytyy. Ja teemme yhteistyötä myös muiden hankkeiden kanssa avoimesti hanketeemojen ympärillä-

14.1 Pohjois-Savon Pelastuslaitos

Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen kanssa tehtävä yhteistyö on tiivistä ja yhteistyöstä on sovittu erillisellä yhteistyösopimuksella hankkeeseen liittyen. Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen kanssa järjestetään koulutuksia ja turvallisuusviestintää. Koulutuksissa ja infotilaisuuksissa voidaan hyödyntää Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen tiloja maksutta. Viestinnässä tehdään yhteistyötä ja Pohjois-Savon Pelastuslaitos näkyy hankkeen viestinnässä (logo). Pohjois-Savon Pelastuslaitoksesta valitaan edustajat / edustajata verkostoryhmään, edustaja voi vaihdella tilanteen ja tarpeen mukaan. Hanke voi hyödyntää turvallisuuskoulutusautoa yhteisissä koulutustilaisuuksissa.

Hankkeen kautta Pohjois-Savon Pelastuslaitos saa tietoonsa kyläturvaryhmäläisten ja kylätalojen yhteystiedot, joita voidaan hyödyntää arjen häiriötilanteissa. (Liite Yhteistyösopimus Pohjois-Savon Pelastuslaitos).

14.2 Pohjois-Savon Pelastusalan Liitto ry

Pohjois-Savon Pelastusalan Liiton kanssa voidaan järjestää yhteistyönä hankkeeseen liittyvää koulutusta. Pohjois-Savon Pelastusalan Liiton kautta hankitaan kouluttajia Kyläturvallisuus kouluttaja -koulutuksen käyneitä henkilöitä sekä 72h kouluttajia. Pohjois-Savon Pelastusalan Liitolta voidaan hankkia asiantuntija osaamista hankkeen tueksi.

14.3 Kyläturvallisuus 2025 / Suomen Kylät ry

Suomen Kylät ry:n Kyläturvallisuus 2025 hankkeesta saadaan laajaa tukea Arjen turva ja yhteiset tilat -hankkeelle Pohjois-Savossa. Saamme Kyläturvallisuus 2025 hankkeen kautta hyödynnettäväksi muiden hyviä käytäntöjä sekä voimme viestiä oman hankkeemme kehittämistä malleista ja toimista valtakunnallisesti Kyläturvallisuus 2025 -hankkeen kautta. Kyläturvallisuus 2025-hanke testaa ja mallintaa paikallinen valmiuskeskus – mallia maakuntien valitsemilla kohdennetuilla piloteilla. Tätä mallia voidaan hyödyntää hankkeen osalta kylätalojen kehittämisessä paikallisiksi valmiuskeskuksiksi. Hankkeet tekevät tiivistä yhteistyötä ja vaihtavat keskenään asiantuntijuuden kautta syntynyttä tietoa ja hyviä käytänteitä.

14.4 Kokoontumistilojen selvityshanke Ylä-Savossa / Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturi ry

Kokoontumistilojen selvityshanke kartoittaa Ylä-Savossa kylien kokoontumistiloja ja vastaavia yhteisöllisessä käytössä olevia tiloja sekä niiden käyttöä. Tässä hankkeessa ei tehdä kartoitustyötä Ylä-Savon osalta vaan saamme kartoitustiedot käyttöön kokoontumistilojen selvityshankkeelta. Tämän hankkeen osalta Ylä-Savon kohteet tulevat mukaan markkinointiin ja esitteisiin sekä ylläpitävät tahot voivat osallistua hankkeen järjestämiin koulutuksiin. Hankkeiden välinen tiedon vaihto kylätaloihin liittyen on jo sovittu. Kyläturvallisuuskoulutuksiin toimijat voivat osallistua oman tarpeen mukaan. Kokoontumistilojen selvityshanke selvittää omalta osaltaan turvallisuusnäkökulmia (esim. turvallisuussuunnitelmat) osana omaa hanketyötään. KoSe -hanke välittää tietoa Arjen turvat ja yhteiset tilat hankkeesta omalla alueella kylille ja toisin päin.

14.5 Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu (Vapepa verkosto Pohjois-Savossa)

Vapaaehtoisen Pelastuspalvelun kanssa tehdään yhteistyötä ja tiedotetaan Vapepan koulutusmahdollisuuksista sekä hyödynnetään hankkeessa Vapepa verkostoa hankkeen toiminnassa ja tiedottamisessa. Tehdään tiivistä yhteistyötä Vapepan kanssa, jotta voimme tavoittaa uusia toimijoita Vapapan hälytysryhmiin. Viestitään selkeästi toimintojen eroista, jotta jokainen toimija tietää mihin ryhmään kuuluu ja minkä kautta.

14.6 Maatilojen varautumisen työkalut (Maavara) -hanke/ Savonia-ammattikorkeakoulu

Maatilojen varautumisen työkalut –hankkeen tavoitteena on lisätä maataloilla toimivien yrittäjien ja työntekijöiden osaamista varautumiseen liittyvistä toimista sekä ottaa varautuminen osaksi päivittäistä työskentelyä maataloilla. Hankkeessa luodaan toimintamalli, jonka avulla yrittäjä voi tehdä varautumissuunnitelman omalle tilalleen. Toimintamalli sisältää käytännönläheisen maatilojen varautumissuunnitelmapohjan sekä online koulutusta maataloille.

Maatilojen varautumisella on merkittävä vaikutus myös koko kyläyhteisön varautumissuunnitelmassa. Maataloilla on usein käytössä koneita ja laitteita, joista voi olla apua kylän toimintojen ylläpitämisestä kriisitilanteissa. Maavara-hankkeesta voidaan tulla kertomaan Arjen turva ja yhteiset tilat -hankkeen tilaisuuksiin Miten maatilojen varautumisen voi hyödyttää koko kylää ja kyläturvallisuuden kehittämistä. Hankkeiden kesken tehdään yhteistyötä ja tuetaan toistemme hankkeita.

14.7 Kyläturvallisuus-hanke / Nilsin Pitäjäraati

Hankkeen tavoitteena on parantaa Kyläturvallisuutta Kuopion kaupungin liitoskuntien, Länsirannan ja Itä-Kallaveden alueilla. Hanke kouluttaa kylätoimijoita kyläturvallisuussuunnitelmien tekemiseen kylän omista tarpeista lähtien sekä lisäksi hanke lisää turvallisuustietoutta sekä aktivointia kyläturvallisuusasioissa. Lopputuotoksena jaetaan jokaiseen talouteen kylän turvallisuutta koskeva ohje.

Kyläturvallisuus- hankkeen kanssa tehdään Kuopion osalta yhteistyötä ja kyläturvallisuussuunnitelmat tukevat Arjen turva ja Yhteiset tilat hankkeen tavoitteita. Hankkeiden osalta tehdään yhteistyötä ja vältetään päällekkäisyyttä niin, että Kyläturvallisuushankkeen osalta Kuopion alueella tehdään sellaisia tässä hankkeessa sellaisia toimia esim. kyläturvaryhmien kasaamista, mitä Kyläturvallisuus-hankkeessa ei toteuteta. Lisäksi Arjen turva ja yhteiset tilat -hankkeen luomiin yhteisiin tiedostoihin voidaan lisätä Kyläturvallisuus-hankkeen kokoa- mat tiedot mm. kyläturvallisuusyhteyshenkilöistä.

15 HANKKEEN RISKIT

Kohderyhmän ja kylien tavoitettavuus: Löytyykö alueelta riittävää määrää aktiivisia kylätoimijoita ja asukkaita, jotka ovat kiinnostuneet kyläturvaryhmissä toimimisesta. Pohjois-Savon Kylät ry:n kautta voidaan helposti tavoittaa kylät ja kyläyhdistysten kautta tavoitetaan alueen asukkaat ja toimijat. Koulutuksiin mukaan tuleminen kynnys pidetään matalana ja painotetaan, että toiminta on täysin vapaaehtoista. Vaikka sitoudut kyläturvaryhmään, toimit siinä vapaaehtoisena ja silloin, kun sinulle itselle sopii.

Yhteisten tilojen esille tuominen: Kaikki toimijat eivät halua tuoda omia tilojaan esille esim. antamalla tiedot markkinointiin. Tässä pyritään siihen, että mikäli tila olisi sopiva kuitenkin esim. kyläturvakäyttöön voidaan tiedot liittää vain siihen rekisteriin eikä tilaan kohdisteta muita markkinointi toimia. Kylältä ei välttämättä löydy henkilöä, joka halua antaa omat tiedot tilan yhteyshenkilönä. Pyritään löytämään tähän erilaisia ratkaisuja mitkä kylällä voisivat toimia, vuorottelu yms.

Infotilaisuuksiin ja kyläturvailtoihin osallistujien saaminen: Infotilaisuuksissa voi olla paikan päällä tai osallistua etäyhteydellä. Etäosallistumisen kautta osallistumisen kynnystä pyritään madaltamaan. Lisäksi osalle alueilta voidaan järjestää yhteisiä infotilaisuuksia ja kyläturvailtoja. Hyödynnetään lisäksi laajasti kylien alueella

toimivia muita yhdistyksiä ja toimijoita, jotta tietoa tilaisuuksista saadaan viestittyä eteenpäin. Lisäksi rahoitusta on varattu aluepostitukseen, jolla voidaan laajasti tavoittaa alueen asukkaita. Kyläyhdistysten omia tiedotteita ja jakelukanavia hyödynnetään myös.

Kyläturvaryhmäläisten kiinnostavuuden ylläpitäminen ja ajan riittäminen: Koulutuksia järjestetään kyläturvaryhmäläisten omasta kiinnostuksesta, jolloin osallistumiseen olisi suurempi motivaatio. Lisäksi hankkeen myötä etsitään muitakin arjenaputehtäviä, joita kyläturvaryhmäläiset voivat oman kylän alueella tehdä, mitkä eivät suoraan liity arjen häiriötilanteisiin vaan ennalta ehkäisevään turvallisuustyöhön esim. ikäihmisten palovaroittimien tarkastaminen. Yhdessä Pohjois-Savon pelastuslaitoksen ja Pohjois-Savon pelastusalan liiton kanssa jatkokoulutetaan kyläturvaryhmäläisiä hankkeen päättymisen jälkeenkin. Osallistuminen on vapaaehtoista eli kaikkiin tarjottuihin koulutuksiin ei tarvitse kyläturvaryhmäläisen osallistua.

Hankekumppaneiden sitoutuminen: Hankekumppaneiden kanssa tehdään tarkat yhteistyösopimukset, joten jo hankkeen alkaessa on sovittu mihin kukakin hankekumppani sitoutuu. Hankkeen aikana uusia yhteistyökumppanuuksia tehdessä toimitaan samoin.

Kuntatoimijoiden mukaan saaminen hankkeeseen: Kuntien saaminen mukaan hankkeeseen on haastavaa, koska monesti kunnissa tehdään niin turvallisuussuunnittelua kuin varautumistyötä ”otona” eli jonkun muun työtehtävän ohessa. Hankkeen kautta kunnille luodaan kuitenkin ymmärrys, siitä kuinka tärkeää on saada kyläiset ja asukkaat itse toimimaan oman arjen turvallisuuden edistäjinä. Arjen häiriötilanteiden sattuesssa kunta voi hyödyntää kyläturvaryhmiä sekä kylien kylätaloja arjen häiriötilanteiden kokoontumispaikkana. Kun kunnille tuodaan esille kuntien ja kunnan asukkaiden saamat hyödyt hankkeesta, uskomme kuntien lähtevän mukaan hankkeeseen. Turvallisuus luo hyvinvointia ja hyvinvointi on yksi kunnan keskeisiä tehtäviä ja turvallisuus voidaan linkittää osaksi kuntien hyvinvointiohjelmia.

Hankkeeseen palkattavien työntekijän sitouttaminen, joustavuus ja jaksaminen: Haastattelu vaiheessa kerrotaan hankkeen luonteesta ja pyritään saamaan hakijoille oikeanlainen kuva, millaisesta työstä on kysymys. Hankkeen työntekijöiden tekemää työmäärää ja jaksamista seurataan. Työnantajan puolelta tuetaan työntekijöiden jaksamista mm. mahdollisuuksilla osallistua työkykyä ylläpitävään toimintaan.

Koronapandemia: Hankkeessa toimia voidaan tehdä etänä ja pyritään, että kaikkiin infoihin sekä koulutuksiin olisi edes osittain mahdollisuus osallistua etäyhteyden kautta. Hankkeen työntekijöille opastetaan etäyhteyden hyödyntäminen, mikäli sitä tarvitaan. Varaudutaan myös antamaan toimijoille opastusta etäyhteyksien käyttämiseen.

16 LOPUKSI / HANKKEEN JÄLKEEN

Pohjois-Savossa tarvitaan pelastuslaitoksen viranomaistyön tueksi ja maaseudun asukkaiden turvaksi kylien kyläturvaryhmiä, joiden avulla voidaan varmistaa kansalaisten turvallisuus koko maakunnan alueella mukaan kulien harvaanasutut ja maaseutu alueet. Hankkeen jälkeen kyläturvaryhmät jäävät elämään kyliin ja Pohjois-Savon Pelastuslaitos yhdessä Pohjois-Savon Kylät ry:n kanssa tulee pitämään yhteyttä ja järjestämään koulutusta kyläturvaryhmille. Kyläturvaryhmätoiminnan kautta pelastuslaitos pääsee lähemmäs maaseudun asukkaita, ja tätä kautta pelastuslaitoksen näkyvyys kylillä ja maaseutualuille kasvaa ja asukkaiden turvallisuuden tunne paranee. Hankkeen jälkeen maaseudun asukkaiden omat valmiudet toimia arjen häiriötilanteissa ovat parantuneet ja kylätoimijoilla on osaamista, jolla voidaan tehdä niin ennaltaehkäiseviä kuin korjaavia toimia häiriötilanteissa.

Asukkaiden oma vastuu kyläturvallisuudesta huolehtimisesta lisääntyy ja naapuriavun antaminen kasvaa ja huolehditaan kyläyhteisön sisällä lähimmäisistä. Hankkeessa mukana olevilla kylillä hyvinvointi on lisääntynyt.

Pohjois-Savon Kylät ry:n kyläasiamies päivittää yhteystiedot laadittuihin listoihin hankkeen jälkeen (kyläturvallisuusyhteyshenkilöt sekä kylätalojen tiedot). Kyläasiamies pitää yhteyttä kylätalojen yhteyshenkilöihin tiedottaen yleishyödyllisiin tiloihin liittyvistä rahoituksista sekä muista ajankohtaisista asioista.

Hankkeen myötä kootaan ylös jatkokehittämistoimet, joihin voidaan hakea tukea ja rahoitusta hankkeen jälkeen. Hanke nostaa esille maaseudun ja kylien hiljaisia signaaleja niin kyläturvallisuuteen kuin kylien yhteisiin kokoontumistiloihin liittyen ja pyrkii tiedolla vaikuttamaan asioiden esille nostamiseen.

Viedään kyläturvallisuustoimintaa ja koulutuksia osaksi verkostojen toimintaa, jotta hankkeen toimisto mahdollisimman moni jää elämään hankkeen jälkeen.

Laskenta parantuneista palveluista hyötyvän maaseutuväestön määrä

Iisalmi	1400
Joroinen	500
Kaavi	800
Keitele	350
Kiuruvesi	1000
Kuopio	6500
Lapinlahti	800
Leppävirta	2000
Pielavesi	600
Rautalampi	300
Rautavaara	400
Siilinjärvi	5000
Sonkajärvi	1000
Suonenjoki	800
Tervo	400
Tuusniemi	1800
Varkaus	2000
Vesanto	200
Vieremä	800
	26650

Laskenta parantuneista palveluista hyötyvän maaseutuväestön määrä:

Iisalmi 1400, Joroinen 500, Kaavi 800, Keitele 350, Kiuruvesi 1000, Kuopio 6500, Lapinlahti 800, Leppävirta 2000, Pielavesi 600, Rautalampi 300, Rautavaara 400, Siilinjärvi 5000, Sonkajärvi 1000, Suonenjoki 800, Tervo 400, Tuusniemi 1800, Varkaus 2000, Vesanto 200, Vieremä 800 Yhteensä: 26650